

A FERENCZY NOÉMI KÖZÉPISKOLAI LEÁNYKOLLÉGIUM TÖRTÉNETE

A Ferenczy Noémi Középiskolai Leánykollégium és a TISZTVISELŐTELEP megalakulása egyedülálló volt a maga idejében⁽¹⁾. 1883-ban a Budapesti Tisztviselők Házépítő Egyesülete tagjai Szász Károly író elnökletével azt a feladatot kapták a Belügyminisztériumtól, hogy keressenek egy alkalmas helyet egy új, polgári lakótelep számára. Ezen a telepen kezdetben állami, városi köztisztviselők kaptak engedélyt családi házak építésére, aki egyesületet alapítottak a telepnek a létrehozására. Így kezdődhetett meg az építkezés 1885-ben 117 telken, majd megszületett a „Sziget a nagyváros tengerében”, ahogy a lakóik a mai napig is nevezik, ezt az ékszeres dobozkához hasonlítható kertvárosi lakótelepet.

Az egykori Család, ma Reguly Antal utca 42. első tulajdonosa Rácz Béla jegyző(?) lett, aki még az 1911-es lakóösszeíráskor is még tulajdonosa volt az épületnek.

Előzetes ismeretek, röviden:

Az ingatlan az 1920-as években került a Jegyzők Országos Árvaház Egyesülete tulajdonába Rácz Béla végrendelete alapján, melyben árva jegyző gyermekekre hagyta ingatlanát. Így népesült be 10-18 éves leánygyermekkel a ház, ahol nem csak szállást, hanem pedagógiai segítséget is kaptak tanulmányaik elvégzéséhez.

Ahogy történt⁽²⁾:

A Jegyző-Árvaházi Kereskedelmi Rt. fehérnemű üzemének eladásakor a vételár fedezetéül a vevő által lekötött, Budapesten a X. kerület Család utca 42. számú, a Népliget mellett, a Tisztviselőtelepen levő nagy ház átverés alá és a Részvénytársaság tulajdonába kerül. (...)

Így került az épület a Jegyzők Országos Árvaház Egyesületének figyelmébe.

Jegyzők Országos Árvaház Egyesületének és Kereskedelmi Részvénytársaságának tisztikara.

A leányinternátus elhelyezéséhez 80.000 pengő kölcsönt az Első Magyar Általános Biztosító Társaság adta, igen kedvező visszafizetési és kamatfeltételek mellett, amennyiben a visszafizetésre tíz évet engedélyezett, és a kamatot a Nemzeti Bank mindenkor kamatlába felett 1%-kal jelölte meg. Megindult a gyűjtés a közgyűlés által. Egy „aranykönyvet” fektetett fel az egyesület, amelyben örök időkre azok nevét örökíti meg, akik a leánynevelő intézetre egy összegben vagy részletekben legalább 50 pengőt adományoznak. Ezt az aranykönyvet dr. Scitovszky Béla belügyminiszter és neje 1000 pengős adománya nyitotta meg.

Az internátust 1928. október 22-én, díszközgyűlés keretében avatták fel, amelyen dr. Scitovszky Béla belügyminiszter a Kormányzó úr Őfőméltóságát képviselte, és azon megjelent neje is, és számosan a minisztériumok, a törvényhatóság és a jegyzői kar köréből.

Az 1928-29 tanvére leányaink már ebben az internátusban nyernek elhelyezést. Igazgatója Várkonyi Imre, gyönki nyugdíjazott főjegyző lesz, aki a régi időktől fogva egyik jegyzője, majd főjegyzője volt az egyesületnek.

A tanulmányi felügyeletet Zubovits Márta okleveles tanítónő, majd dr. Kőnig Amália középiskolai tanárnő, később pedig Öbley Erzsébet középiskolai tanárnő és Nagy Ilona tanítónő látták el.

A leányinternátus neve dr. Scitovszky Béla belügyminiszter nevét viselte, az intézet homlokzatán ezen felirat volt olvasható:

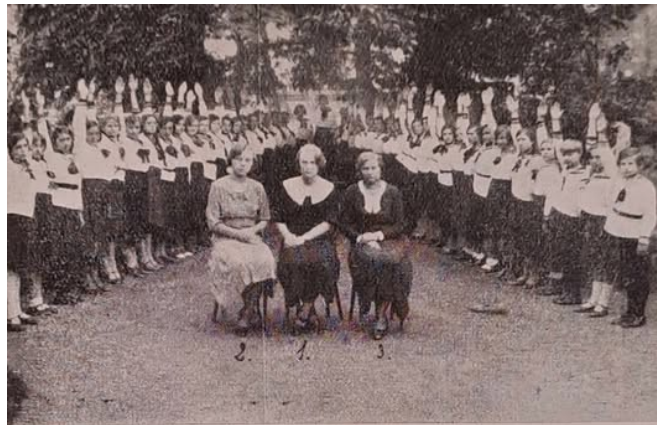
„A nemzeti géniusznak a falu jegyzői”

Karácsony az Internátusban

Csoportkép az udvaron

Az intézmény átalakulásai ⁽¹⁾

Az intézmény első ízben 1939-ben alakult át, ekkor fiú internátus lett belőle.

1947-ben megszűnt az intézményt fenntartó egyesület, így a diákotthonná alakult internátus állami kezelésbe került. Ekkor az épületet ismét leányok vehették birtokba.

1949-ig a kitűnő tanulók kollégiumaként működött, majd Népi Kollégiummá alakult át.

1950-ben a Népi Kollégium is megszűnt, 1952-ig a Képzőművészeti Középiskola tanulói laktak az épület falai közt.

1953-ban az intézmény a *Könnyűipari Minisztérium* fenntartásába került, az 1952/1953-as tanévtől az ehhez az iparághoz tartozó iskolák diákjai lakhattak itt.

1953. október 1-től az intézmény új neve *Könnyűipari Minisztérium 2. sz. Diákotthona* lett. Ekkor a tanulók döntő többsége a Rákóczi téri *Konfekcióipari Technikum* tanulója volt, mely mára a *Jelky András Művészeti Szakgimnázium* nevet viseli. Sebestyén Klára az iskola igazgatója, később a kollégium vezetőnője, a férjével a kollégium szolgálati lakásban élt, nyugdíjazásukig. Az iskolával régi kapcsolat máig megmaradt, jelenleg is egyik fő partnere.

1961. márciusában a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség Központi Bizottsága és a Könnyűipari Minisztérium a budapesti 2. számú könnyűipari diákokthont kollégiummá nyilvánította.

1962. május 5-én ünnepélyes keretek között, színvonalas névadó ünnepséget rendeztek. Így lett Kreutz Róbert a kollégium névadója. Az ünnepségre hivatalos volt Kreutz Róbert⁽³⁾ feleségén és családtagjain kívül a még élő harcostársaik is.

1981-ben az intézmény kiérdemelte a *Kiváló Leánykollégium* címet, melyet az országban először kapott kollégium.

1993. május 10-én az új arculat megkoronázásaként a kollégium ismét nevet váltott, ekkor vette fel Ferenczy Noémi gobelinművész nevét. A művésznő Bárányos alkotását a kollégium a logóként használja.

1995-ben az iskolák társadalmi igények szerinti átalakulása folytán, hirtelen létszámcsökkenéssel kellett szembesülnie az intézménynek, így nyitni kellett más iskolák felé is. A könnyűipar fő csapásvonalán maradván esett a választás az akkori *Vámos Ilona Ruhaipari Szakközépiskolára*, mely később *Modell Divatiskola*, ma *Komplex SZC Kreatív Technikum*.

2000-ben, egy új évezred küszöbén merült fel az igény, hogy a 8-14 férőhelyes, emeletes ágyas hálók helyett modernebb körülményeket teremtsenek. Az épület ekkor teljes felújítás alá vetette az akkori fenntartó, a *Budapesti Főpolgármesteri Hivatal*.

2002. szeptember 1-én visszaköltöző diákok már a 3-4 ágyas tetőtéri szobákban, vadonatúj bútorok között foglalhatták el szálláshelyeiket.

Kollégiumi élet

A két könnyűipari szakiskola tanulói évente tartottak a munkáikból divatbemutatót és kiállítást, melyre meghívást kaptak a tanulók családtagjain kívül osztályfőnökeik is. A divatbemutatókról fotók és videófelvételek készültek, melyet az intézményi archívum őriz.

A kollégium jelene

Az eltelt időszak alatt ismét nagyban átalakultak az iskolák a piaci igények és társadalmi elvárások szerint, melynek következtében a társintézmények tekintetében is nagy változások történtek. Mára a számuk évről évre változik, így a kollégium 1-1 tanévben akár 15-20 iskolából is fogadja a diákságot. A régi hagyományok egy része máig megmaradt, de sok eltűnt vagy átalakult a változás szelével.

A kollégium igazgatói:

- 1928 – 1952 Várkonyi Imre
- 1952 – 1986 Sebestyén Klára / később Mayer Zoltánné
- 1986 – 1996 Bősze Józsefné Nelli
- 1996 – 2001 Murányi Istvánné Mária
- 2001 – folyamatban Zajzon Ildikó

Felhasznált irodalom:

(¹) Száraz Pálné, egykori igazgatóhelyettes szakdolgozata;

(²) Levéltári dokumentum: Jegyzők Országos Árvaház Egyesületének Ötven éves története 1886-1936 Összeállította Brogli József országgyűlési képviselő, a Jegyzők Országos Árvaház Egyesületének főigazgatója;

(³) Kreutz Róbert (1923-1944) kommunista ifjómunkás volt, részt vett a fegyveres ellenállási mozgalomban. A nyilasok 1944. őszén letartóztatták, még az év karácsonyán Sopronkőhidán Bajcsy-Zsilinszki Endrével együtt kivégezték.